

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/112/2022
Identifikačné číslo spisu:	7220201713
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7220201713.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne S. X., bývajúcej v Z., Z. XXX/A, zastúpenej JUDr. Martinom Štrkolcom, PhD., advokátom so sídlom v Košiciach, Bazova 41, proti žalovanej Obci Brzotín, so sídlom v Brzotíne, Máriássyho námestie 167, IČO: 00 594 768, zastúpenej JUDr. Alexandrom Milkom, advokátom so sídlom v Rožňave, ul. Cyrila a Metoda 4, o zaplatenie 953,50 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 41Cpr/8/2020, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/9/2020 z 23. marca 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/9/2020 z 23. marca 2022 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „okresný súd“) rozsudkom č. k. 41Cpr/8/2020-74 z 3. júna 2020 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 953,50 eur s príslušenstvom titulom nezaplateného odstupného (I.). Žalovanej ako úspešnej strane (§ 255 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.). V dôvodoch svojho rozhodnutia po právnej stránke poukázal na ustanovenie § 1 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 4, § 13b zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme (ďalej len „zákon č. 552/2003 Z. z.“), § 76 ods. 1, 2, 6 a 7, zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce (ďalej len „Zákonník práce“), zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní pri výkone vo verejnom záujme (ďalej len „zákon č. 553/2003 Z. z.“) a po skutkovej stránke na to, že žalobkyňa bola zamestnankyňou žalovanej na základe pracovnej zmluvy od 29. decembra 2006 do 20. decembra 2008, ktorého dňa sa pracovný pomer žalobkyne skončil na základe jej žiadosti Dohodou o skončení pracovného pomeru (ďalej tiež aj „Dohoda“), uzatvorenou dňa 7. decembra 2018 a to ku dňu 20. decembru 2018. V tejto Dohode sa strany sporu vzájomne dohodli, že pracovný pomer sa skončí bez uvedenia dôvodu a tiež, že zamestnávateľ poskytne zamestnankyni v súlade s § 76 ods. 7 Zákonníka práce odstupné vo výške jej priemerného mesačného zárobku. Za žalovanú Dohodu o skončení pracovného pomeru podpísal vtedajší starosta Obce Brzotín Pavol Gašpar. Keďže žalovaná žalobkyni dohodnuté odstupné nevyplatila, žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala tohto plnenia. Výšku odstupného žalobkyňa vyvodila zo svojho priemerného zárobku (konkrétne

1.159,60 eur), domáhala sa ale zaplattenia nižšej sumy než na akú by mala zákonný nárok a to 953,50 eur. Po vykonanom dokazovaní s prihliadnutím na okolnosti daného prípadu, za ktorých došlo k uzavretiu Dohody o vyplatení odstupného žalobkyni, súd prvej inštancie dospel k záveru, že odstupné jej nepatrí. Odôvodnil ho tým, že pracovný pomer žalobkyni a žalovanej fakticky aj právne skončil dohodou zo dňa 7. decembra 2018 bez uvedenia dôvodu a teda nie z dôvodov uvedených v § 76 ods. 2 Zákonníka práce, na základe ktorých by eventuálne žalobkyni odstupné patrilo. Zo znenia § 76 ods. 7 Zákonníka práce vyplýva, že nárok na odstupné nie je zákonným nárokom, ide o možnosť danú zamestnávateľovi. Pre posúdenie základu nároku na odstupné v zmysle § 76 ods. 7 Zákonníka práce okresný súd za podstatnú skutočnosť považoval to, že žalobkyňa sama po komunálnych voľbách požiadala o skončenie pracovného pomeru u žalovanej Dohodou bez uvedenia dôvodu. Aj napriek jej motivácii a dôvodom, pre ktoré sa na takýto krok rozhodla, je nepochybné, že ju nikto nenútil, sama sa dobrovoľne rozhodla rozviazať pracovný pomer so žalobkyňou. Žalobkyni nič nebránilo zotrvať v pracovnom pomere u žalovanej aj po prevzatí funkcie novým starostom obce a prípadne následne rozviazať pracovný pomer, či už z jej strany alebo zo strany žalovanej. Za daných okolností tak žalobkyňa ako aj žalovaná si museli byť vedomí, že pri ukončení pracovného pomeru Dohodou v zmysle § 60 Zákonníka práce na žiadosť žalobkyne jej odstupné neprináleží a prípadná dohoda o vyplatení odstupného môže byť neplatná. V konaní bývalého starostu Pavla Gašpara za žalovanú, súd prvej inštancie vzhliadol svojvôľu, keďže po komunálnych voľbách bolo zrejmé, že Pavol Gašpar nebude pracovať v orgánoch samosprávy. Napriek tomu finančne zaťažil obec bez toho, aby mal k tomu nejaký titul, či už pracovnú, kolektívnu zmluvu, či iný interný predpis. Postup žalobkyne a žalovanej v zastúpení bývalého starostu okresný súd vyhodnotil ako konanie v rozpore so zásadami Zákonníka práce, najmä so zásadou dobrých mravov v zmysle čl. 2 Zákonníka práce. Žalobkyňa v danej veci nepreukázala možnosť poskytnutia odstupného podľa § 76 ods. 7 Zákonníka práce. Bola v pracovnoprávnom vzťahu s obcou, kde práva a povinnosti pri výkone práce vo verejnom záujme upravuje zákon č. 552/2003 Z. z. a zákon č. 553/2003 Z. z., v zmysle ktorého zamestnávateľ nemôže celkom autonómne využiť oprávnenie poskytnúť odstupné pri skončení pracovného pomeru vzhľadom na finančnú naviazanosť na štátny rozpočet. Pri poskytovaní odstupného treba prednostne postupovať v zmysle spomínaných zákonov č. 552/2003 a zákonom č. 553/2003 Z. z. a subsidiárne podľa Zákonníka práce. So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie označil Dohodu žalobkyne a žalovanej ohľadom vyplatenia odstupného podľa § 76 ods. 7 Zákonníka práce za neplatnú a preto žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol. Na zdôraznenie správnosti svojich záverov poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. Cdo/226/2009, ktoré považoval za aplikovateľné aj v okolnostiach v prejednávanej veci. Napokon v závere svojho rozhodnutia ešte uviedol, že uzavretie Dohody o poskytnutí odstupného žalobkyni v rozsahu násobku priemerného mesačného zárobku je nie len svojvôľou obce, ale aj porušením zásady rovnakého zaobchádzania, resp. konaním diskriminačným vo vzťahu k porovnateľným zamestnancom, ktorým bolo o poskytnuté odstupné až vo výške trojnásobku priemerného mesačného zárobku (G. Q., po zmene priezviska Z., ktorá za rovnakých skutkových okolností a odpracovaní 10 rokov dostala odstupné vo výške 3násobku priemerného mesačného zárobku).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 23. marca 2022, sp. zn. 9CoPr/9/2020 na odvolanie žalobkyne podľa § 388 CSP zmenil napadnutý rozsudok okresného súdu tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 953,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 08.marca 2019 do zaplattenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného odvolacieho konania voči žalovanej v celom rozsahu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v danom spore súd prvej inštancie na zistený skutkový stav síce použil správnu právnu normu, avšak nesprávne ju aplikoval. S poukazom na ustanovenia Zákonníka práce § 3 ods. 1, § 76 ods. 1, 2 a 7 a tiež s poukazom na ustanovenia zákona č. 552/2003 Z. z. a č. 553/2003 Z. z. označil za nesprávne úvahy súdu prvej inštancie, ktorými podmienil možnosť uzavretia Dohody o vyplatení odstupného predchádzajúcou úpravou v pracovnej zmluve, kolektívnej zmluve, prípadne v inom internom predpise zamestnávateľa. Takýto názor nemá zákonný podklad. Zo žiadneho ustanovenia Zákonníka práce, resp. ďalších citovaných právnych predpisov nevyplýva spôsob, akým možno dojednať medzi zmluvnými stranami Dohodu o vyplatení odstupného, preto z hľadiska skúmania jej platnosti bolo potrebné posúdiť, aká bola vôľa zmluvných strán pri uzavretí daného právneho úkonu a či tento spĺňa všetky náležitosti stanovené zákonom pre jeho vyhodnotenia ako platného. Z ustanovení

právnych predpisov nevyplýva zákonné obmedzenie uzavrieť predmetnú Dohodu v súvislosti so skončením pracovného pomeru prípadne odstúpné dojednať v samotnej Dohode tak, ako sa tak stalo v prejednávacom prípade. Z hľadiska uvedeného preto nemožno konštatovať, že by takáto dohoda bola učená v rozpore so zákonom. Za nesprávne označil odvolací súd aj úvahy okresného súdu, že vtedajší starosta žalovanej Pavol Gašpar uzatvoril Dohodu o odstúpnom svojvoľne, pretože v tom čase ho bolo potrebné považovať za osobu oprávnenú zastupovať obec pri pracovnoprávných úkonoch v zmysle § 13 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (ďalej tiež „zákon č. 369/1990 Zb.“). Zákon žiadnym spôsobom neobmedzuje starostu pri uzatvorených právnych úkonoch v súvislosti s uzatváraním Dohôd o vyplatení odstúpného. Ani pokiaľ ide o výšku odstúpného, táto nevybočuje z medzí a hľadísk stanovených zákonom. Tiež nemožno konštatovať, že by bol tento právny úkon vykonaný v rozpore so zásadami dobrých mravov a z tohto dôvodu by išlo o neplatný právny úkon ako nesprávne uzatvoril súd prvej inštancie. Vychádzajúc z charakteru dobrých mravov a toho ako sú zakotvené v ustanoveniach Zákonníka práce, v okolnostiach danej veci odvolací súd nedospel k záveru o neplatnosti sporného právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi. To, že bolo po komunálnych voľbách bolo zrejmé, že vtedajší starosta Pavol Gašpar nebude pokračovať v orgánoch samosprávy, nie sú skutočnosti, v ktorých odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie videl rozpor s dobrými mravmi. Samotný bývalý starosta Pavol Gašpar sa rozhodol v súvislosti so skončením pracovného pomeru uzavrieť Dohodu o vyplatení odstúpného s viacerými bývalými zamestnankyňami, pričom sa tak stalo len preto, že vyslovil spokojnosť s ich doterajšou prácou. To, že k uzavretiu Dohody o skončení pracovného pomeru, vrátane vyplatenia odstúpného, došlo na vlastnú žiadosť žalobkyne, nemožno vyhodnotiť ako konanie, ktoré je v rozpore so zásadami Zákonníka práce najmä so zásadami dobrých mravov a to aj s ohľadom na výšku dojednaného odstúpného. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani finančná naviazanosť obce na štátny rozpočet. Úplne bez právneho významu boli podľa odvolacieho súdu úvahy súdu prvej inštancie o antidiskriminačnom konaní žalovanej spočívajúcom v uzavretí obdobných Dohôd s inými zamestnankyňami, pričom výška odstúpného v prejednávacom spore v porovnaní s týmito inými zamestnankyňami nie je rovnaká. Odvolací súd konštatoval, že predmetom konania neboli nároky žalobkyne spojené s prípadným diskriminačným konaním žalovanej a navyše samotná žalobkyňa podľa jej vyjadrenia nevidí v postupe žalovanej žiadne diskriminačné konanie. Necítila sa byť dotknutá na svojich právach a ani sa nedomáhala ochrany pred diskrimináciou.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f/ CSP. V podrobnostiach namietala, že odvolací súd sa riadne nevysporiadal s jej argumentáciou, že Dohoda o skončení pracovného pomeru ju nezaväzuje vyplatiť žalobkyni odstúpné. Podľa názoru žalovanej, záverečný text uvedenej Dohody nemožno považovať za prejav vôle účastníkov Dohody o skončení pracovného pomeru smerujúci k vzniku práva na odstúpné, pretože nie je samostatným právnym úkonom - Dohodou o odstúpnom, ktorým by sa po dosiahnutí zhodnej vôle účastníkov zakladalo právo na odstúpné, ale je len súčasťou iného právneho úkonu, t.j. Dohody o skončení pracovnoprávneho vzťahu. Predmetný právny úkon mal preto odvolací súd posúdiť len ako Dohodu o skončení pracovného pomeru, v ktorej sa konštatuje právo zamestnanca na odstúpné, nie však zároveň aj Dohodu o odstúpnom. V uvedenom smere poukázala, na podporu svojej argumentácie na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/8/2007. Za nedostatočnú k argumentácii žalovanej označila reakciu odvolacieho súdu v odseku 16. rozsudku, pretože podľa jej názoru ide o všeobecné konštatovanie, ktoré je nepochybne nepreskúmateľné, pretože neuvádza konkrétne ktoré zákonné ustanovenia mal odvolací súd na mysli. Na základe výsledkov dokazovania je nepochybné, že došlo len k Dohode o skončení pracovného pomeru a však nie k Dohode o vyplatení odstúpného. Z výpovede vtedajšieho starostu vyplynulo, že záverečný text Dohody sa rozhodol napísať sám, pretože žalobkyňa uzavretie Dohody o skončení pracovného pomeru nepodmieňovala vyplatením odstúpného, teda k Dohode o vyplatení odstúpného v rámci skončenia pracovného pomeru nedošlo. Nejedná sa o právny úkon, lebo neobsahuje prejavy vôle oboch účastníkov smerujúcich k vzniku práva. Dovolateľka ďalej namietala, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, pričom rozhodol za použitia zákona č. 369/1990 Zb., ktorý je pre posudzovanú vec rozhodujúci a pritom tento zákon pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, čo je zrejmé z rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd tak nepostupoval v súlade s § 382 CSP a preto je potrebné jeho rozhodnutie považovať za prekvapivé. Žalovaná totiž nemala možnosť vyjadriť sa k možnému použitiu

citovaného zákona v zmysle § 382 CSP. Žalovaná pred súdom prvej inštancie argumentovala, že funkcia starostu sama osebe nezahŕňa jeho výlučné oprávnenie vytvárať vôľu, ktorá by bola v rozpore s pracovnou zmluvou internými predpismi obce, kolektívnou zmluvou a podobne. Svojvoľné vytvorenie vôle obce starostom nezaväzuje obec, teda žalovanú. Odvolací súd mal umožniť žalovanej posúdiť právny úkon starostu obce za aplikácie ustanovenia zákona č. 369/1990 Zb. v rámci riadneho dokazovania a prípadného navrhnutia dôkazov. Na podporu svojich tvrdení žalovaná poukázala na viaceré konania vedené na Okresnom súde Košice II v obdobných veciach (sp. zn. 41CPr 21/2019, sp. zn. 41CPr 6/2020, sp. zn. 41CPr 7/2020), v ktorých rozdielne senáty odvolacieho súdu (sp. zn. 6CoPr 7/2020, sp. zn. 11CoPr 12/2020, sp. zn. 2Co Pr 10/2020) zrušili rozsudok súdu prvej inštancie najmä z dôvodu, že sa vôbec nezaoberal ustanoveniami zákona č. 369/1990 Zb., ktorý upravuje právomoci starostu obce ako aj právomoc iných orgánov a uložili povinnosť súdu prvej inštancie posúdiť právny úkon starostu obce za aplikácie ustanovenia citovaného zákona. Z vyššie uvedených dôvodov dovolateľka vyslovila presvedčenie, že konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje a že došlo k porušeniu jej procesných práv, najmä práva na spravodlivý proces. Žiadala preto rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. f/ CSP je prípustné a tiež dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

8. V preskúmvanej veci žalovaná v podanom dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a naplnenie ktoré videl v prvom rade v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, konkrétne v tom, že sa vo svojom odôvodnení dostatočne nezaoberal jej námietkami smerujúcimi k posúdeniu vzniku sporného právneho úkonu - dohody o odstúpnom. Za ďalšie napadnuté rozhodnutie označila za prekvapivé (bližšie vid' bod 16 a nasl. tohto rozhodnutia).

9. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany

sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Z dovolateľkou vytýkaných väd zmätočnosti sa dovolací súd v prvom rade zaoberal jej námietkami o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

12. Z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že žalovaná ešte v prvoinštančnom konaní v rámci svojich námietok voči žalobkyni uplatnenému nároku spochybnila, či v danom prípade vôbec došlo k dohode o vyplatení odstupného pri skončení pracovného pomeru žalobkyne, majúcej za to, že záverečný text v dohode o skončení pracovného pomeru z 7. decembra 2018 (čl. 9 spisu) „zamestnávateľ poskytne zamestnancovi v súlade s § 76 ods. 7 odstupné v sume jeho priemerného mesačného zárobku“ nie je dohodou o vyplatení odstupného. Tvrdila, že právny úkon medzi stranami sporu z uvedeného dňa mali sudy nižších inšancií vyhodnotiť len ako dohodu o skončení pracovného pomeru. Z dôvodov napadnutého rozhodnutia nevyplyva, že by sa odvolací súd touto podľa názoru dovolacieho súdu špecifickou a zásadnou argumentáciou žalovanej zaoberal. V bode 16 svojho rozhodnutia uviedol len argumenty, pre ktoré považoval možnosť dojednania odstupného v okolnostiach danej veci za súladné so zákonom. Neuvedol ale resp. nedal žalovanej odpoveď na to či konkrétny záverečný text sporného právneho úkonu možno za takúto dohodu považovať. V tejto súvislosti dovolací súd tiež uvádza, že pokiaľ by aj odvolací súd sporný právny úkon hodnotil z hľadiska jeho obsahu musel by v danej veci vykonať dokazovanie oboznámením sa s dohodou o skončení pracovného pomeru (viď § 383, § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP a tiež ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu napr. sp. zn. 5 Cdo 131/2009, 7 Cdo 110/2018, 7 Cdo 83/2018, 8 Cdo 279/2019, 8 Cdo 181/2020 a ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 400/2009, II. ÚS 506/2013), pričom ale v danom prípade z obsahu spisu je zrejmé, že vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania (viď zápisnica o vyhlásení rozhodnutia pred odvolacím súdom z 23. marca 2022 - čl. 126 a nasl. spisu).

12.1. Za ďalšie, pokiaľ žalovaná v dovolaní poukázala na viaceré konania vedené na Okresnom súde Košice II v obdobných veciach v ktorých rozdielne senáty odvolacieho súdu (bližšie viď bod 3 tohto rozhodnutia) zrušili rozsudok súdu prvej inštalcie najmä z dôvodu, že sa vôbec nezaoberal ustanoveniami zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení dovolací súd dáva odvolaciemu súdu do pozornosti, a to z hľadiska princípov právnej istoty, predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, že judikatúra ústavného súdu (viď nález III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017) už konštatovala, že súd má poznať svoju vlastnú judikaturu, t.j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu, a túto judikaturu musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu materiálneho právneho štátu. V ďalšom konaní bude preto potrebné aby sa odvolací súd oboznámil aj s (prípadnými) rozhodnutiami v iných obdobných veciach a vysporiadal sa s nimi v dôvodoch svojho rozhodnutia.

13. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa musí v odôvodnení zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštalcie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštalcie.

14. V danom prípade nemožno inak, než konštatovať, že odvolací súd sa napriek výslovnému príkazu urobenému súčasťou ustanovenia § 387 ods. 3 CSP nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku s takými tvrdeniami žalovanej vyplývajúcimi z obsahu spisu, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za

nepodstatné.

15. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k otázkam, ktoré sú súčasťou argumentácie žalovanej ešte z času predchádzajúceho rozhodnutiu súdu prvej inštancie (viď odpor proti platobnému rozkazu z 09. júla 2019 - č.l. 17 a nasl. spisu) žiadne stanovisko, vylučovalo to akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f/ CSP (tak ako to má na mysli aj druhá veta stanoviska R 2/2016) a dovolanie musí byť z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými tvrdeniami niektorej zo strán, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu ním do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

16. Za ďalšie, naplnenie ustanovenia odôvodňujúceho prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaná uviedla (popri nepreskúmateľnosti) aj to, že zo strany odvolacieho súdu ide o tzv. prekvapivé rozhodnutie, keďže rozhodol za použitia zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý je pre posudzovanú vec rozhodujúci a pritom zákon o obecnom zriadení pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, čo je zrejmé z rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd tak nepostupoval v súlade s § 382 CSP.

17. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 382 ustanovuje, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

17.1 Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

17.2 O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné.

17.3 Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5 Cdo 46/2011).

17.4 Aj Ústavný súd SR vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

18. Princíp tzv. „predbežného právneho posúdenia veci“ vychádzajúci z § 382 CSP (tiež por. § 171 ods. 1 CSP) teda súvisí so zameraním sa na dokazovanie sporných skutočností, aby strany sporu dostali

príležitosť predstaviť vlastné argumenty týkajúce sa právneho posúdenia veci. Tým by sa mohol predbežný právny názor všeobecného súdu potvrdiť alebo vyvrátiť (III. ÚS 446/2010, 4 Cdo 22/2017).

19.1. Zo spisu vyplýva, že súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba žalobkyne nie je dôvodná po právnej stránke poukazujúc na to, že žalobkyňa „...nepreukázala v spore možnosť poskytnutia odstupného podľa § 76 ods. 7 Zákonníka práce. Bola v pracovnoprávnom vzťahu s obcou, kde práva a povinnosti pri výkone práce vo verejnom záujme upravuje zákon č. 552/2003 Z. z. a zákon č. 553/2003 Z. z., v zmysle ktorého zamestnávateľ nemôže celkom autonómne využiť oprávnenie poskytnúť odstupné pri skončení pracovného pomeru vzhľadom na finančnú naviazanosť na štátny rozpočet. Pri poskytovaní odstupného treba prednostne postupovať v zmysle spomínaných zákonov č. 552/2003 a zákonom č. 553/2003 Z. z. a subsidiárne podľa Zákonníka práce...". So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie označil Dohodu žalobkyne a žalovanej ohľadom vyplatenia odstupného podľa § 76 ods. 7 Zákonníka práce za neplatnú. Za podstatné pre svoje rozhodnutie považoval, že v konaní bývalého starostu Pavla Gašpara vzhliadol svojvôľu „o čom mala svedčiť aj tá skutočnosť, že po komunálnych voľbách bolo zrejmé, že menovaný nebude pracovať v orgánoch samosprávy". Postup žalobkyne a žalovanej v zastúpení bývalého starostu okresný súd vyhodnotil ako konanie v rozpore so zásadami Zákonníka práce, najmä so zásadou dobrých mravov v zmysle čl. 2 Zákonníka práce.

19.2. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie žalobe žalobkyne vyhovel, napadnutý rozsudok podľa § 388 CSP zmenil, nakoľko podľa jeho názoru súd prvej inštancie na zistený skutkový stav síce použil správnu právnu normu, avšak nesprávne ju aplikoval. S poukazom na ustanovenia Zákonníka práce § 3 ods. 1, § 76 ods. 1, 2 a 7 a tiež ustanovenia zákona č. 552/2003 Z. z. a zákona č. 553/2003 Z. z. (teda tie isté právne predpisy, ktoré aplikoval aj okresný súd) označil za nesprávne úvahy súdu prvej inštancie, ktorými podmienil možnosť uzavretia Dohody o vyplatení odstupného predchádzajúcou úpravou v pracovnej zmluve, kolektívnej zmluve, prípadne v inom internom predpise zamestnávateľa. Za nesprávne označil úvahy okresného súdu, že vtedajší starosta žalovanej Pavol Gašpar uzatvoril Dohodu o odstupnom svojvoľne, pretože v tom čase ho bolo potrebné považovať za osobu oprávnenú zastupovať obec pri pracovnoprávných úkonoch podľa § 13 zákona č. 369/1990 Zb. Konštatoval, že zákon žiadnym spôsobom neobmedzuje starostu pri uzatvorených právnych úkonoch v súvislosti s uzatváraním Dohôd o vyplatení odstupného.

19.3. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd neoboznámil strany so svojím odlišným právnym názorom pri posudzovaní/právnej kvalifikácii konania bývalého starostu (viď súdom prvej inštancie konštatovaná „svojvôľa" naproti tomu odvolacím súdom posúdené konanie v zmysle § 13 zákona č. 369/1990 Zb. a teda zákonné) a nedal im príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť. Strany tak nevedeli, že odvolací súd bude na vec nazerať inak a nemohli tomu prispôbiť svoje právne a skutkové námietky.

20. Z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane" a nepredvídateľne na iných („nových") dôvodoch než súd prvej inštancie, pričom žalovaná v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat správnosť „nového" právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. Zo spisu totiž nevyplýva, že by odvolací súd postupoval podľa § 382 CSP, že by si splnil svoju povinnosť vyplývajúcu z tohto ustanovenia, čím porušil právo strany na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

21. Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

22. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP"; odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri

doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ OSP.

23. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o (ďalšie) tak závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo žalovanej uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP (teraz § 420 písm. f/ CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015).

24. Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

25. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

26. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.